
Tunturisuunnistuksen lähtö Suomen karttahistorian merkkipaikalla

Kaunispään kolmiomittaustorni

Geodeettinen laitos rakensi ja mittasi Kaunispäälle 1950-luvulla ensimmäisen luokan kolmiopisteen G 275 ja sen kohdalle kolmiomittaustornin. Piste on siitä lähtien ollut osa Suomen kartoitusten runkona toimivaa kolmiopisteverkkoa. Jo ennen Geodeettisen laitoksen pistettä Kaunispään huipulla oli ollut palovartiotorissa Maanmittaushallituksen kolmiopiste.

Kaunispään huipulla sijainnut kolmiomittaustorni oli vuosikymmenien ajan näkyvä maamerkki Saariselällä liikkuville sadoille tuhansille ohikulkijoille ja matkailijoille. Satelliittipaikannuksen myötä torni kuitenkin kävi tarpeettomaksi; vanhetessaan ja lahotessaan jopa vaaralliseksi. Siksi vanha torni hävitettiin Geodeettisen laitoksen ja Maanmittauslaitoksen toimesta lokakuussa 2009. Suomen tuhansista kolmiomittaustorneista lähes kaikki muutkin olivat jo hävinneet.

Kuva 1: Saariselän vanha kolmiomittaustorni talviasussa jouluna 2005

Kuva: Ossi Jokinen

Kesällä 2011 Saariselän Kaunispäällä vierailleet saattoivat hieraista silmiään: Kaunispäälle oli kohoamassa uusi kolmiomittaustorni. Ovatko kolmiomittaustornit tulossa takaisin vai mistä oikein on kyse?

Maamme geodeettisista mittauksista ja kartoituksesta vastaavissa Geodeettisessa laitoksessa ja Maanmittauslaitoksessa syntyi ajatus uuden tornin rakentamisesta Kaunispäälle lähinnä

kolmiomittauksen muistomeriksi ja kertomaan sadoille tuhansille vuotuisille Saariselän kävijöille Suomen mittauksen ja kartoituksen historiasta ja nykypäivästä.

Kun mukaan saatiin myös Inarin kunta ja Lapin ELY-keskus, rakentamiseen päästiin alkukesästä 2011 ja uusi torni vihittiin juhlallisesti käyttöön syyskuun alussa, jolloin Saariselällä kokoontuneiden Pohjoismaiden maanmittauslaitosten pääjohtajat olivat avajaistilaisuuden kunniavieraina.

Uusi torni tarjoaakin nykyään informaatiota maamme mittauksista ja kartoituksista sekä huikkeitä maisemia ja matkailuelämyksiä Kaunispään kävijöille.

Kuva2 : Kaunispään uusi kolmiomittaustorni, joka valmistui 2011

Kuva: Jouni Keskinarkaus

Uusi torni on Geodeettisen laitoksen ensimmäisen luokan kolmiomittaustornin mallin mukaan rakennettu. Siinä on erillinen sisä- ja ulkotorni niin, ettei havaitsijan liike vaikuta tornipöydällä olevaan teodoliittiin. Turvallisuussyistä torniin rakennettiin leveät portaat, joten sinne nousu on helppoa. Tornin viereen pystytettiin infotaulut, joissa lyhyesti kerrotaan kartoituksen historiasta ja nykyhetkestä. Tornin näköalatasanteen kaiteisiin on merkitty suuntia ja etäisyyksiä näkyviin tunturihuippuihin, jolloin kävijän on helpompi tunnistaa taivaanrannassa siintäviä kohteita. Tornista näkee jopa yli 50 km päässä oleville huipuille. Näkymän kiinnostavuutta lisännee se, että tornista on nähtävissä hyvissä sääolosuhteissa myös Suomen ja Venäjän rajalla olevia ja jopa vieläkin kauempana Venäjän puolella olevia tunturihuippuja.

Tornista onkin muodostunut uusi kiinnostava elämyskohde Kaunispään huipun noin 300 000 vuotuiselle kävijälle. Suomesta lienee vaikea löytää parempaa paikkaa tällaiselle maanmittausalan nähtävyydelle.